

OBSAH

	PŘEDMLUVA	9			
	ABRAHÁM	10			
Kolem r. 1800	Abrahámovi se zjevil Bůh				
př. n. l.	<i>Bůh mu přikázal, aby opustil Mezopotámii a přesídlil do kanaanské země, a slíbil mu, že „ho učíní velkým národem“.</i>				
	CHAMMURAPI	12			
Kolem r. 1755	Chammurapiho zákoník				
př. n. l.	<i>Babylónský král, který sestavil a nechal vyryt na stělu tento zákoník o 282 článcích, se tak pokusil upravit dřívější zákonodárství a uvekl do Mezopotámie „zákon odvety“.</i>				
	ACHNATON	14			
Kolem r. 1368	Založení el-Amarny				
př. n. l.	<i>Amenotep IV. opustil Tbéby a založil ve Středním Egyptě nové hlavní město Achetaton (dnešní el-Amarna).</i>				
	RAMESSE II.	16			
1286	Bitva u Kadeše				
př. n. l.	<i>Ramesse II., který málem podlehl Chetitům pod Muvatallišovým velením, se dokázal vzpamatovat a dovést svá vojska k vítězství.</i>				
	MOJŽÍŠ	20			
Kolem r. 1250	Odchod Hebrejců z Egypta				
př. n. l.	<i>Hebrejci vedení Mojžíšem konečně opustili Egypt a unikli z faraonovy moci.</i>				
	DAVID	24			
Kolem r. 1005	David králem Izraele				
př. n. l.	<i>Po zavraždění Saulova syna Íš-bóšeta zvolili stařešinové hebrejského národa sbromáždění v Cbebrónu Davida králem.</i>				
	ŠALOMOUN	26			
Kolem r. 968	Počátek stavby chrámu				
př. n. l.	<i>Chrám, symbol slávy Šalomounovy vlády, se stal náboženským centrem Izraele.</i>				
	HOMÉR	28			
Kolem r. 800	Ílias a Odysseia				
př. n. l.	<i>Tato dvě díla připisovaná slepému básníku Homérovi představují zrození evropské literatury.</i>				
	ROMULUS A REMUS	30			
Kolem r. 753	Založení Říma				
př. n. l.	<i>Legenda vypráví, že Romulus 21. dubna tohoto roku vyoral brázdu, která určila bradby budoucího města.</i>				
	AŠŠURBANIPAL	34			
647	Dobytí a zničení města Súsy				
př. n. l.	<i>Aššurbanipal rozdrtil Elam, vyplnil jeho hlavní město, deportoval mnoho Elamitů a odvezl sochy jejich bohů.</i>				
	NABUKADNEZAR	36			
Kolem r. 587	Pád Jeruzaléma				
př. n. l.	<i>Po dlouhém obléhání padl Jeruzalém do rukou Nabukadnezara, který rozkázal město vyplnit a zapálit. Chrám byl zničen a obyvatelstvo deportováno do Babylónu.</i>				
	KROISOS	38			
546	Kroisova kapitulace				
př. n. l.	<i>Armády perského krále Kýra se střetly s Kroisovými vojsky. Obléhané Sardy musely kapitulovat. To byl konec lýdského království.</i>				
	PÝTHAGORÁS	40			
Kolem r. 530	Pýthagorův příchod do Krotónu				
př. n. l.	<i>Založil tam filozofickou, náboženskou a politickou školu, která si získala velký úspěch.</i>				
	BUDDHA	42			
525	Kázání v Benáresu				
př. n. l.	<i>Před pěti askety, kteří se přiklonili k nové víře, měl Buddha první kázání nazývané „kolo zákona“, které stavi základy nové víry.</i>				
	LAO-C'	46			
Kolem r. 517	Sepsání knihy Tao-te-ťing				
př. n. l.	<i>Před svým legendárním odchodem na západ sepsal Lao-c' toto pojednání, které je jádrem taoismu.</i>				
	DÁREIOS I.	48			
490	Bitva u Marathónu				
př. n. l.	<i>Porážka, kterou utrpěli Peršané ve střetu s armádou Athéňanů, znamenala konec Dáreiových výbojů proti Řecku.</i>				
	KONFUCIUS	52			
483	Konfuciov návrat do Lu				
př. n. l.	<i>Po mnoha letech exilu se vrátil do vévodství Lu, kde uspořádal Pět klasických knih, jeden ze základů tradiční čínské kultury.</i>				
	SOFOKLÉS	54			
468	První Sofokleovo vítězství				
př. n. l.	<i>První cena na soutěži o Velkých Dionýsiích, Sofoklés zvíťazil nad svým rivalem Aischylem.</i>				
	HÉRODOTOS	56			
443	Příjezd do Thúrii				
př. n. l.	<i>Hérodotos se usadil spolu s dalšími řeckými kolonisty v tomto novém městě v jižní Itálii. Zde napsal své Dějiny.</i>				
	PERIKLÉS	58			
438	Dokončení Parthenónu				
př. n. l.	<i>Parthenón, postavený na Perikleův podnět, podává svědectví o kulturní vyspělosti athénské obce v 5. století.</i>				
	HIPPOKRATÉS	62			
413	Spor Kóu s Athénami				
př. n. l.	<i>Hippokratés, jehož si maloasijské město vybralo jako svého přímluwe, vyslal do Athén svého syna a spor urovnal.</i>				
	SÓKRATÉS	64			
399	Sókratova smrt				
př. n. l.	<i>Sókratés, obviněný z kažení mládeže a odsouzený na smrt, odešel ze života po vypití číše boleblavu.</i>				
	PLATÓN	66			
Kolem r. 387	Založení Akademie				
př. n. l.	<i>Úkolem Akademie založené Platónem bylo poskytovat mládeži filozofické a vědecké vzdělání nezbytné ke správnému vedení obce.</i>				
	ARISTOTELÉS	68			
335	Aristotelés založil Lykeion				
př. n. l.	<i>Jeho škola soupeřila se školou vytvořenou Platónem. Aristotelés zde vyučoval dvanáct let.</i>				
	ALEXANDR VELIKÝ	70			
333	Vítězství u Issu				
př. n. l.	<i>Vítězství nad perským králem Dáreiem III. otevřelo Alexandrovi cestu k dobytí Sýrie a Egypta.</i>				

- AŠÓKA** 76
258 **„Koncil“ v Pátaliputře**
př. n. l. *Ašóka svolal buddhistické mnichy, aby obnovil pravé učení. Po koncilu se vydali na cesty misionáři, aby obrátili na víru různé končiny Asie.*
- ČCHIN Š'-CHUANG-TI** 80
221 **Založení říše**
př. n. l. *Čeng, král států Čchin, sjednotil čínskou zemi a stal se prvním císařem pod jménem Čchin Š'-chuang-ti.*
- HANNIBAL** 84
216 **Bitva u Kann**
př. n. l. *2. srpna uštědřil Hannibal v Apulii mocnou porážku římským armádám vedeným Gaiem Terentiem Varronem.*
- ARCHIMÉDÉS** 88
212 **Dobyti Syrakús Římany**
př. n. l. *Během zteče byl Archimédés, který významně přispěl k obraně města, zabít římským vojákem.*
- LIU PANG** 90
202 **Založení dynastie Chan**
př. n. l. *Po sebevraždě svého blaunibo soupeře Siang-jüa se Liou Pang stal císařem a založil novou dynastii, která bude vládnout Číně do roku 220 n. l.*
- GRACCHOVÉ** 94
133 **Tribunát Tiberia Graccha**
př. n. l. *Po zvolení tribunem lidu dal starší z Gracchů odblasovat agrární reformu, která mu vysloužila nepřátelství senátorů.*
- SPARTACUS** 96
73 **Spartakovo povstání**
př. n. l. *Z gladiátorské školy v Capui uprchlo sedmdesát otroků, kteří pod Spartakovým vedením vyvolali povstání.*
- CICERO** 100
63 **Ciceronův konzulát**
př. n. l. *Po zvolení do nejvyššího úřadu republiky odbalil Cicero Catilinovo spiknutí.*
- VERCINGETORIX** 104
52 **Porážka u Alesie**
př. n. l. *Po úspěšné obraně Gergovie se Vercingetorix uchýlil do oppida Alesie, musel však nakonec kapitulovat před Caesarem.*
- CAESAR** 106
49 **Caesar překročil Rubikon**
př. n. l. *Caesar tím zahájil válku s Pompeiem, pronikl do Itálie, porazil jednotky senátu a došel Řím.*
- KLEOPATRA** 110
31 **Bitva u Aktia**
př. n. l. *Antoniovio a Kleopatřino loďstvo poraženo loďstvem Octaviovým, ten je pronásledoval do Egypta, kde si oba milenci vzali život.*
- AUGUSTUS** 114
27 **Octavius přijal titul Augustus**
př. n. l. *Tento titul měl i náboženský význam, což dodalo Augustovým rozhodnutím charakter neodvolatelnosti.*
- VERGILIUS** 120
19 **Vydání Aeneidy**
př. n. l. *Vergilius zemřel, dříve než stačil Aeneidu dokončit. Ta byla vydána z Augustova podnětu bez obledu na přání autora, aby byl rukopis zničen.*
- JEŽÍŠ** 122
30 **Ježíšova smrt**
Po třech letech kázání byl Ježíš ukřižován v Jeruzalémě v pátek 7. dubna, v předvečer šabatu.
- CALIGULA** 128
37 **Caligulův nástup na trůn**
16. března byl po Tiberiově smrti prohlášen císařem jeho prasnovec Caligula. Nový císař dal okamžitě popraviti Tiberiova vnuka Tiberia Gemella.
- SVATÝ PAVEL** 130
51 **Koncil v Jeruzalémě**
Koncil, na němž se sešli „apoštolové a staří křesťané“, potvrdil Pavlovo posláni při evangelizaci pohanů.
- NERO** 134
64 **Požár Říma**
Nero využil této katastrofy, aby dodal městu novou tvář, a dal pokyn ke stavbě Zlatého domu.
- TRAIANUS** 138
106 **Anexe Dákie**
Po dvou válkách proti dáckému králi Decebalovi Traianus anektoval jeho království: to se stalo novou římskou provincií, Dákií (dnešní Rumunsko).
- HADRIANUS** 140
131 **Vydání „věčného ediktu“**
Protože se procesní pravidla měnila s každým úředníkem, nechal Hadrianus vydat „věčný edikt“, jehož úkolem bylo poskytnout římskému právu stabilní základy.
- MARCUS AURELIUS** 144
177 **Lugdunští mučedníci**
Pronásledování křesťanů v Lugdunu a Vienne. Několik z nich bylo na rozkaz císaře Marka Aurelia státo nebo předbozeno šelmám.
- ŠÁHPUR I.** 148
260 **Porážka Římanů**
Ve velké bitvě u Edessy porazil král Šáhpur drtivě římská vojska a zajal císaře Valeriana.
- ZENOBIE** 150
270 **Dobyti Egypta**
Zenobiina vojska dobyla pod Zabdasovým velením Egypt, tehdy římskou provincií.
- MÁNÍ** 152
276 **Máni popraven**
Na popud velkého magupata Kerdíra byl prorok uvězněn a popraven za šíření manicheismu.
- KONSTANTIN I. VELIKÝ** 154
312 **Bitva na Mulvijském mostě**
Konstantin porazil na březích Tiberu rozhodným způsobem Maxentia, jenž se utopil v řece.
- SVATÝ AUGUSTIN** 158
395 **Augustin biskupem v Hippo Regiu**
Zvolen aklamací zástupem věřících stal se jednou z nejdůležitějších osobností křesťanské církve v Africe.
- ATTILA** 162
451 **Attila poražen na Katalaunských polích**
Humové porážení vojsky Aetia a Theodoricha, krále Vizigóti, jenž v bitvě padl. Attila ustoupil z Galie.

- 498 ? **CHLODVÍK** 166
Chlodvíkův křest
Konverzí ke katolicismu potvrdil Chlodvík definitivně vládu Franků nad Galii.
- 529 **IUSTINIANUS I.** 170
Iustinianův kodex
Císař pověřil skupinu právníků úkolem shromáždit římské zákony, revidovat je a přizpůsobit situaci 6. století.
- Kolem r. 540 **BENEDIKT Z NURSIE** 174
Sepsání benediktinské řehole
Tato řehole spojující přístnost a mírnost, manuální a duševní činnost, dosáhla mezi mnichy na Západě pozvolna obecného rozšíření.
- 622 **MUHAMMAD** 176
Muhammadův odchod do Medíny
Hidžra, vyznačená útekem proroka a jeho věrných z Mekky, znamenala skutečný počátek muslimské obce.
- 636 **ISIDOR ZE SEVILLY** 182
Isidorova smrt
Isidor, biskup v Seville, po sobě zanechal první křesťanskou encyklopedii, Etymologiae.
- 690 **WU CE-TCHIEN** 184
Wu Ce-tchien „božskou a svatou panovnicí“
Přisvojením tohoto titulu se stala první a jedinou ženou na císařském trůně v čínské historii.
- 800 **KAREL VELIKÝ** 186
Karel Veliký císařem
Král Franků, korunován 25. prosince v Římě papežem Lvem III., vystoupil jako obnovitel římské říše.
- 803 **HÁRÚN AR-RAŠÍD** 192
Barmakovci v nemilosti
Chalífa Hárún ar-Rašid dal poslat do exilu a popravit Barmakovce, jimž dosud svěřoval skutečný výkon moci, a jako čtyřicetiletý se osobně ujal vlády.
- 987 **HUGO KAPET** 194
Hugo Kapet zvolen králem
Korunován 3. července v Noyonu založil novou dynastii, která nastoupila po Karlovcích.
- 996 **OTA III.** 198
Ota III. korunován císařem
21. června byl mladý muž, teprve šestnáctiletý, korunován v Římě, a stal se tak císařem roku tisíc.
- 1015 **AVICENNA** 200
Avicenna na dvoře Bújovců v Hamadánu
Stal se emírovým vezírem a dělal svou pozornost mezi politickou funkcí a psaní své encyklopedie. Kniha uzdravení.
- 1054 **Michael KERULLARIOS** 204
Východní schizma
Vzájemná exkomunikace Michaela Kerullaria a legátů papeže Lva IX. znamenala naprostou roztržku mezi církví latinskou a řeckou.
- 1066 **VILÉM Dobyvatel** 206
Bitva u Hastingsu
Vilém Dobyvatel se zmocnil Anglie po vítězství nad Haroldovými Sasy 14. října; jeho nešťastný soupeř v bitvě zabynul.
- 1077 **ŘEHOŘ VII.** 210
Setkání v Canosse
Dne 25. ledna se přišel císař Jindřich IV. v rouše kajčnicka ponížít před Řehořem VII., který se uchýlil do bradu Canossa na Apeninském poloostrově.
- 1099 **GODEFROI z Bouillonu** 212
Dobytí Jeruzaléma
Po obléhání zabýjeném 7. června pronikli křižáci 15. července do města, kde strašlivým způsobem zmasakrovali muslimy a židy.
- 1118 **Petr ABÉLARD** 214
Abélardova kastrace
Héloisin strýc, kanovník Fulbert, obvinil Abélarde, že zneužil jeho neteř, a dal ho vykřesit.
- 1147-1148 **HILDEGARDA z Bingen** 216
Synod v Trevíru
Po čtení jejich vizí před papežem Evženem III. získala Hildegarda jistou vizionářskou proslulost.
- 1152 **ELEONORA Akvitánská** 218
Eleonora se znovu vdala za Jindřicha Plantageneta
Několik týdnů poté, co se rozvedla s Ludvíkem VII., přinesla Akvitánii věnem budoucímu anglickému králi.
- 1180 **MINAMOTO Joritomo** 222
Vzpouza Minamotů
Útok proti sídlu vládce Izu, vazalovi Tairů, organizovaný Minamotem Joritomem, zahájil všeobecné povstání válečníků z Kantó.
- 1187 **SALADIN** 224
Dobytí Jeruzaléma

Saladin se v čele muslimů zmocnil Svatého města, hlavního města křesťanského království od roku 1099.
- 1206 **ČINGISCHÁN** 228
Čingischán se pustil do dobývání světa
Na sbromáždění mongolských vůdců přijal Temüdzin titul Čingischán, „oceánský chán“, čímž mu bylo svěřeno posláni vybudovat obrovskou říši.
- 1208 **FRANTIŠEK Z ASSISI** 232
František zahájil svá kázání
Poté, co měl vidění o svém poslání kazatele, vytvořil se slymi prvními druhy „bratrstvo kajčníků z Assisi“.
- 1214 **FILIP AUGUST** 236
Bitva u Bouvines
V neděli 27. července porazil Filip August vojska Svaté říše a jejích spojenců u Bouvines, což je považováno za první francouzské národní vítězství.
- 1215 **JAN BEZZEMEK** 240
Magna charta
Angličtí baroni přinutili Jana Bezzemka, aby přijal Magnu chartu, která otevřela cestu ke vzniku anglického parlamentu a omezení monarchie.
- 1220 **FRIDRICH II. Štaufský** 242
Fridrich II. korunován císařem

Již jako sicilský král získal zpět všechna území tvořící jeho dědictví a stal se nejmočnějším panovníkem Západu.

- TOMÁŠ AKVINSKÝ** 248
 1256 **Tomáš Akvinský, doktor teologie**
Krátce poté, co dovršil třicet let, získal nejvyšší univerzitní diplom. Jeho výjimečná duchovní osobnost přitáhla záhy početné studenty.
- ALFONS X. Kastilský** 250
 1263 **Začátek vydávání Alfonsovských tabulek**
Toto astronomické dílo bylo sepsáno židovskými, muslimskými a křesťanskými učenými pod patronací Alfonse X.
- LUDVÍK IX.** 252
 1270 **Smrt Ludvíka IX. v Tunisu**
Dne 25. srpna, během osmé křížové výpravy, francouzský král zemřel. Skončila tak vláda mimořádně zbožného panovníka, který byl v roce 1297 kanonizován.
- MARCO POLO** 258
 1271 **Marco Polo odjel do Číny**
Mladý Marco v doprovodu svého otce Nicola a strýce Mattea opustil Benátky a odjel ke dvoru Velkého chána Kublajje.
- GIOTTO di Bondone** 262
 Kolem r. 1292 **Legenda o svatém Františkovi z Assisi**
Giotto namaloval fresky o svatém Františkovi v bazilice v Assisi, mistrovské dílo, kterým italské umění vykročilo směrem k renesanci.
- FILIP IV. Sličný** 264
 1303 **Atentát v Anagni na Bonifáce VIII.**
V okamžiku, kdy se papež chystal exkomunikovat Filipa Sličného, stal se obětí spiknutí zosnovaného Guillaumem de Nogaret.
- DANTE Alighieri** 268
 1304 **Začátek práce na Božské komedii**
Dante zabýval své vrcholné dílo částí věnovanou pektu.
- Raimundus LULLUS** 272
 1311 **Koncil ve Vídni**
Raimundus Lullus se dočkal vítězství svých myšlenek o nezbytnosti ovládnutí východních jazyků pro obrácení nevěřících na víru.
- William OCCAM** 274
 1326 **Papež odsoudil Occamovy teze**
Jan XXII. prohlásil teze Williama Occama, který blásl radikální nominalismus, za beretické.
- PETRARCA** 276
 1341 **Petrarca byl korunován vavřínovým věncem na Kapitolu**
Petrarca byl uznán za největšího básníka a výjimečného učenice, vášnivě se věnujícího zkoumání antických textů.
- KAREL IV. Lucemburský** 278
 1348 **Založení univerzity v Praze**
Tento akt korunoval mecenášskou činnost Karla IV., který se snažil učinit ze svého hlavního města intelektuální centrum.
- KAREL V.** 280
 1364 **Karel V. se stal králem**
Zabýval rozsáhlou reorganizací státu a armády a záhy dobyt zpět království obsazené Angličany.
- BAJEZID I.** 282
 1396 **Bajezid I. rozdrtil křížáky**
Porážka vojsk, jimž velel Jan Nebojácny a král Zikmund, u Nikopole na severu Bulbarska zabýjala dobývání Balkánu Turky.
- CHRISTINA Pisánská** 284
 1402 **Spor o Román o Růži**
Christina Pisánská se postavila proti zastáncům Románu o Růži, napsaného v antifeministickém tónu, a napsala obhajobu žen s názvem Slovo o Růži.
- VLADISLAV II. Jagiello** 286
 1410 **Bitva u Grunwaldu**
Polský král Vladislav Jagiello porazil řád německých rytířů a zastavil německou expanzi na východ.
- Jan HUS** 292
 1415 **Odsouzení na hranici**
Navzdory průvodnímu listu císaře Zikmunda byl Jan Hus zatčen a koncilem v Kostnici odsouzen za herezi. Dne 6. července byl upálen na veřejném prostranství.
- JINDŘICH Mořeplovec** 294
 1425 **Portugalci na Madeiře**
João Gonçalves Zarco a Tristã o Vaz Teixeira se jménem Jindřicha Mořeplovce zmocnili Madeiry.
- JOHANKA Z ARKU** 296
 1429 **Karel VII. korunován králem**
Po osvobození obleženého Orléansu dala Johanka z Arku 17. července korunovat „urozeného dauphina“ v remešské katedrále, čímž uskutečnila svá první dvě proroctví.
- Johannes GUTENBERG** 300
 Kolem r. 1450 **První tištěné knihy**
Díky kovovým vyjmatelným a libovolně znovu použitelným literám byly na lisech v Gutenbergově dílně v Mibuči vytištěny první knihy.
- JACQUES CŒUR** 302
 1451 **Zatčení Jacquesa Cœura**
Ministr financí krále Karla VII. byl usvědčen z urážky majestátu a uvězněn.
- François VILLON** 304
 1462 **Balada o oběšencích**
François Villon ji složil ve vězení, poté co byl odsouzen k smrti za útok na papežova notáře.
- KAREL Smělý** 306
 1468 **Karel Smělý zjal Ludvíka XI.**
Vévoda burgundský přimul na svém bratra Péronne francouzského krále, který mu byl vydán na milost, podepsat ponižující smlouvu.
- LORENZO Medici** 310
 1478 **Spiknutí Pazziů**
Dne 28. dubna byl Giuliano Medici zavražděn, ale jeho bratru Lorenzovi se podařilo uniknout. Po potlačení spiknutí posílil Lorenzo výrazně svou moc.
- MATYÁŠ Korvín** 312
 1479 **Olomoucká smlouva**
Matyáš Korvín získal od českého krále Vladislava Jagellonského Moravu, Slezsko a Lužici; Ubry se staly nejmocnější zemí ve střední Evropě.
- REJSTRÁK** 314

